

به بهانه دوبله مجدد سریال از سرزمین شمالی

هنر دوبله ایران در آستانه پیوستن به تاریخ

سالن سینما ببیند. وی یادآور شد: قبلاً دوبلورها در سالن سینما حضور می یافتند و فیلم خود را با تماشاگر می دیدند و بازخورد را بررسی می کردند اما امروز از این حق محروم شده اند و گروهی با این مورد مهم ممانعت می کنند که در واقع ارتباطی به حوزه کاری آنها ندارد اما متأسفانه قدرت دخالت دارند و در نتیجه هنر دوبله از آن زیبایی و استاندارد خود دور می شود. وی با بیان اینکه ممکن است حتی یک دوبلور یک نقش را در یک فیلم برای سه پلتفرم نقش آفرینی کند، اضافه کرد: این وضعیت موجب می شود دوبلور و کار حرفه ای او برند خود را از دست بدهد. با توجه به اینکه دوبله یک کار سفارشی است اگر سفارش دهنده نگاه حرفه ای داشته باشد، حاصل کار مطلوب است در غیر این صورت دوبله در حد فارسی کردن فیلم تنزل پیدا می کند.

دوبلورهای حرفه ای فرصت شغلی ندارند

این مدرس گویندگی با اشاره به فعالیت ۳۱ ساله خود، افزود: خیلی ها وارد این حوزه می شوند اما متأسفانه فرصت های شغلی برای دوبلورهای حرفه ای کاهش یافته است. به عنوان مثال از سال ۱۴۰۰، حدود ۶۰ نفر دوبلور تربیت کردیم که متأسفانه بلافاصله با موج بیکاری مواجه شدند.

قطعه ای تأکید دارد که برخی مؤسسات خارج از صداوسیما به دلیل اینکه می خواهند هزینه تمام شده کار از رزان تر شود، از افرادی بی شناسنامه استفاده می کنند، مانند اینکه به جای خرید از یک فروشگاه معتبر، کالایی از دستفروش خریداری شود. نتیجه این می شود که به دلیل نبود نظارت بر فعالیت این افراد، افراد حرفه ای به حاشیه رانده می شوند و این طور به نظر می رسد که دوبلورهای متبحری از سوی نسل طلایی دوبله تربیت نشده اند.

وی تأکید کرد: نتیجه این روند فقط فعالیت افرادی است که گاهی حتی دستمزد نمی گیرند و کار می کنند که کاری انجام داده باشند که بدین ترتیب خروجی کار هم استاندارد و آن زیبایی هنری را ندارد. در نتیجه افراد حرفه ای در چنین شرایطی دلسرد می شوند.

وزارت ارشاد جلوی این وضعیت را بگیرد

مدیر دوبلاژ همچنین با اشاره به اینکه روند کار دوبله در صداوسیما به واسطه سابقه این سازمان کاملاً مشخص است، در پاسخ به وضعیت دخالت وی اودی ها در هنر دوبله اضافه کرد: وی اودی ها امروز جایگزین ویدیورسانه های قبل شده اند و وضعیت دوبله را نیز تحت تأثیر قرار داده اند. به گفته قطعه ای در صورتی که وی اودی هنرمندان فکر کنند به زبان فارسی و تربیت نسل جدید رسالتی قائل باشند، بی شک از نیروهای متخصص استفاده می کنند. به عنوان مثال در انیمیشن که مخاطب کودک و نوجوان است، به دلیل اینکه با تربیت نسل مواجه است، دست به عصاره رفتاری می کند اما آن هایی که سفارشی کار می کنند و خطوط را رعایت نمی کنند، موجب می شوند که دوبله های غیراستاندارد وارد بازار شود.

وی با بیان اینکه وزارت ارشاد باید جلوی این وضعیت را بگیرد، افزود: مشخص نیست چرا وزارت ارشاد اهمیتی به از بین رفتن هنر دوبله نمی دهد و اگر همین وضعیت ادامه یابد، چیزی از این هنر باقی نخواهد ماند و در واقع افراد حرفه ای دیگر قادر به فعالیت در این حرفه نخواهند بود. این هنرمند با اشاره به اینکه بویژه بعد از دوران کرونا افرادی وارد این حوزه شدند که نگاه حرفه ای نداشتند، ادامه داد: متأسفانه این روند موجب شده تا دوبله به هنر موزه ای تبدیل شود.

سرپرست گویندگان سریال از سرزمین شمالی همچنین در خصوص این اثر نمایشی تصریح کرد: این سریال در سال های ۹۵ و ۹۶ توسط حسین عرفانی دوبله شده بود و برای بار دوم در حال دوبله است.

وی با بیان اینکه این فیلم یک ملودرام اجتماعی است، اضافه کرد: هر چند ارتباط زیادی با شرایط فعلی جامعه ندارد اما از فیلم های محبوب دهه ۶۰ بود که شاید به دلیل تجدید خاطره دوبله و پخش مجدد آن مورد توجه قرار گرفته است.

پخش دوباره سریال از سرزمین شمالی با دوبله جدید فرصتی دست داد تا وضعیت یکی از هنرهای غنی عرصه سینما در کشور مورد بررسی قرار گیرد. از سرزمین شمالی که سریال محبوب دهه ۶۰ و ۷۰ از تلویزیون ایران بود، به سرپرستی شروین قطعه ای مجدداً در حال دوبله و پخش است. این سریال روایتگر زندگی فردی به نام گورو و دو فرزندش جان و هوتارو است که پس از جدایی اواز همسرش، به هوکایدو نقل مکان می کند و در آنجا با اتفاقات غیرمنتظره ای روبه روی می شود. این مجموعه تلویزیونی محصول ژاپن ساخته سال های ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۲ که در ایران دوبله فارسی این سریال فصل اول آن از شبکه اول سیما جمهوری اسلامی ایران و فصل دوم آن از شبکه تماشا پخش شده است. سریال با نام هایی که پسر به همکلاسی سابقش، دختری به نام کیکو، در توکیو می نویسد و با خواندن نامه ها توسط خود جان دنبال می شود. پس از مدت کوتاهی، خاله فرزند گورو، زن تحصیل کرده ای به نام یوکیکو، به آنها ملحق می شود. آهنگ معروف این سریال ساخته ماساشی سادا آهنگساز، خواننده و شاعر ژاپنی است.

در هفتم سپتامبر سال ۲۰۰۲ آخرین قسمت سریال از تلویزیون ژاپن پخش و تاریخ ۲۰ ساله پخش تلویزیونی این سریال که از سال ۸۱ میلادی آغاز شده بود برای همیشه به پایان رسید. امروزه دهکده ای که این سریال در آن ساخته شده، تبدیل به نمایشگاهی برای بازدید عموم شده است. دوبله و پخش مجدد این سریال بهانه ای شد که پای صحبت های شروین قطعه ای صدایش، مدیر دوبلاژ و مدرس گویندگی ایرانی و سرپرست گویندگان این فیلم بنشینیم و از وضعیت این هنر مطلع شویم.

فناوری و صنعت دوبله در کشور از سال ۱۳۲۵ یعنی پانزده سال بعد از شروع دوبله در جهان، آغاز شده و دکتر اسماعیل کوشان بنیانگذار صنعت دوبله در ایران است که با تلاش های وی دوبله برای اولین بار وارد ایران شد. اسماعیل کوشان برای اولین بار در سال ۱۳۲۵ فیلم فرانسوی معروفی به نام دختر فراری را با دوبله فارسی در سینما کریستال در تهران به نمایش گذاشت. فیلم دختر فراری در کشور ترکیه دوبله شده زیرا در ایران استودیو و تجهیزات لازم برای دوبله وجود نداشت. امروز با گذشت چند دهه و با وجود از دست رفتن چهره های هنرمند عرصه دوبله کشور، هنوز رگه هایی از هنر توانمندی در دوبله ایران برقرار است. گروهی از تربیت یافته های نسل طلایی دوبله ایران معتقدند، این هنر به واسطه فارسی سازی و استفاده از افرادی بی نام و نشان به مشکلات جدی گرفتار شده و نیازمند حمایت و پشتیبانی نهادهای فرهنگی است. به گفته قطعه ای، در انتخاب فیلم ها برای دوبله، دوبلورها هیچ نقشی ندارند و این واحد دوبلاژ و پلتفرم ها هستند که در واقع دوبله فیلمی را سفارش می دهند. اگر در این مرحله برخورد حرفه ای وجود داشته باشد، از دوبلورهای حرفه ای استفاده می شود زیرا در غیر این صورت شاهد بروز و ظهور افرادی خواهیم بود که شناخت درستی از دوبله ندارند و نمی توانند تولید استاندارد داشته باشند.

سینما را از دوبله گرفتند

وی تصریح کرد: بعد از انتخاب فیلم آنچه اهمیت دارد ترجمه درست از فیلم است. مدیر دوبلاژ با بررسی ترجمه، دیالوگ ها را تنظیم و به لحاظ حس و حال فیلم نسبت به بازویسی و انتخاب گوینده اقدام می کند و متن ها به گوینده ها تحویل می شود.

وی با اشاره به فعالیت نسل طلایی دوبله در ایران اضافه کرد: یکی از موضوعاتی که مقوله گویندگی را به شکل نامناسبی تحت تأثیر قرار داد، گرفتن سینما از آن است. در واقع نسل قدیم دوبله ایران از طریق اکران فیلم در سینما برجسته شده بود و متأسفانه این اقبال از دست رفته، چرا که دوبله یک هنر سینمایی است.

«قطعه ای» با اشاره به اینکه به عنوان مثال در دوبله فیلم اوپنهایمر نقش داشته اما اکران آن انجام نشد، اضافه کرد: اینکه سالن سینما را از دوبله گرفتند، آسیب جدی به آن وارد کرد. این در حالی است که این حق مخاطب است که فیلم های روز دنیا را با دوبله استاندارد در

زنوش بیهود
روزنامه نگار

هنری که بیش از هفت دهه برای پرورش و بالندگی آن در کشور تلاش شده است، این روزها به اذعان فعالان آن به دلیل ضعف های برنامه ریزی روبه نابودی و در آستانه پیوستن به تاریخ است.

شروین قطعه ای و استاد پرویز بهرام

سریال از سرزمین شمالی

